

Landbúnaðarnefnd Alþingis
Elísabet Rán Andrésdóttir
nefndarritari
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 19. apríl 2006
2006030037/42-1
JGO/rsb

Frumvarp til laga um fiskrækt, 613. mál - umsögn

Vísað er til bréfs landbúnaðarnefndar Alþingis, dags. 28. mars sl. þar sem óskað er eftir álitni Náttúrufræðistofnunar Íslands á frumvarpi til laga um fiskrækt, 613. mál.

Náttúrufræðistofnun gerir eftirfarandi athugasemdir við frumvarpið.

1. gr. *Markmið*

Markmiðslýsingin sem sett er fram í þessari grein er mjög skýr samkvæmt orðanna hljóðan. Þegar greinin er hins vegar lesin með tilliti til 3. gr. frumvarpsins, sem fjallar um skilgreiningar, vandast málið. Samkvæmt 3. gr. hefur orðið "fiskur" ekki lengur sína hefðbundnu merkingu heldur nær það til allra "lagardýra sem lifa í sjó eða fersku vatni". Og samkvæmt sömu grein fær orðið "lagardýr" einnig nýja merkingu og nær eingöngu til dýra í sjó eða fersku vatni sem hafa kalt blóð, selir og hvalir eru því ekki lengur lagardýr. Hins vegar eru marflær, hrúðurkarlar, ígulker, möttuldýr, svampar, burstormar, mosadýr og vatnabobbar orðin að fiskum samkvæmt frumvarpinu, svo nokkur dæmi séu tekin. Hugtökin "fiskrækt", "fiskstofn" og "alífiskur" ber því að skoða í þessu nýja ljósi.

Náttúrufræðistofnun telur mjög vafasamt að breyta merkingu íslenskra orða sem öll þjóðin þekkir og eru vel skilgreind í náttúrufræðum. Ef ætlun löggjafans er að fiskræktarlög nái til fleiri dýra en fiska ætti einfaldlega að nefna þau í lagatextanum.

2. gr. *Gildissvið*

Náttúrufræðistofnun er sammála því að gæta þurfi samræmis við framkvæmd laga um fiskrækt og laga um lax- og silungsveiði, laga um eldi vatnafiska og laga um varnir gegn fisksjúkdómum. Stofnunin telur jafnframt að kveða ætti á um mikilvægi þess að gæta að lögum um náttúruvernd við framkvæmd fiskræktarlaga.

3. gr. *Skilgreiningar*

Náttúrufræðistofnun telur mjög mikilvægt að hugtök sem notuð eru í lagatexta séu vel skilgreind og hafi skýra merkingu. Stofnunin sér hins vegar ekki nauðsyn þess að skilgreina í lagatexta góð og gild orð, sem finna má í íslenskum orðabókum og hafa vel þekkt skírskotun. Niðurstaðan verður oft einhver óskapnaður sem fáir skilja og getur valdið misskilningi við túlkun laga og framkvæmd. Þannig verður t.d. ekki séð að raunveruleg þörf sé á að skilgreina í lögum orðið "sjór" (= "Salt vatn utan árósa") eða orðið "vatn" (= "Ósalt vatn með föstu legi eða farvegi, straumvatn eða stöðuvatn").

Mikilvægt er að gæta samræmis í skilgreiningum á hugtökum, en það virðist ekki vera gert í þessu frumvarpi (sama á reyndar við í systurfrumvörpum um lax- og silungsveiði, eldi vatnafiska og um varnir gegn fisksjúkdómum). Áður er nefnt að orðið "fiskur" tekur hér til allra lagardýra

sem lifa í sjó og vatni. Orðið "lagardýr" tekur til allra dýra með kalt blóð í sjó og fersku vatni. En orðið "eldisdýr" er skilgreint sem "lifandi fiskur, krabbadýr eða lindýr...", sem er einkennilegt þar sem búið er að skilgreina krabbadýr og lindýr sem fiska! Þá er vandséð hvernig skilgreiningin á orðinu "vatnafiskur" (tl. 23) samræmist öðrum skilgreiningum?

"Fiskstofn", skv. frumvarpinu, er "hópur fiska sömu tegundar sem hrygnir á tilteknum stað og tíma, en gerir það ekki í neinum mæli með öðrum hópum á öðrum stað eða tíma" (tl. 7). Því er ekki þörf fyrir sérstaka skilgreiningu á orðinu "laxastofn" (tl. 16), en í frumvarpinu segir að "laxastofn" sé "hópur laxa sem hrygnir á tilteknum stað og tíma, en gerir það ekki í neinum mæli með öðrum hópum á öðrum stað eða tíma". Ætti ekki með sama hætti að skilgreina "silungastofn", "lindýrastofn" og "bleikjustofn"? Samkvæmt frumvarpinu er heldur ekki þörf fyrir að skilgreina sérstaklega hugtakið "villtur fiskstofn" (tl. 26). "Villtur fiskstofn er "hópur fiska sömu tegundar sem hrygnir á tilteknum stað og tíma, en gerir það ekki í neinum mæli með öðrum hópum á öðrum stað eða tíma". Er þá enginn munur á "fiskstofni" og "villtum fiskstofni"?

Náttúrufræðistofnun telur að endurskoða þurfi 3. gr. frumvarpsins frá grunni, fækka skilgreiningum verulega og samræma þær.

5. gr. *Fiskræktaráætlun*

Náttúrufræðistofnun leggur til að orðalagi greinarinnar verði breytt til að gera markmiðin skýrari. Í greininni er rætt um að "þannig sé að fiskirækt staðið í hvívetna að vistkerfi villtra ferskvatnsfiskstofna stafi ekki hætta af slíkum framkvæmdum". Í greinargerð með þessari grein segir að markmiðið með henni sé að "fiskrækt spilli ekki lífríki vatna né villtum fiskstofnum eða sjálfbærri nýtingu þeirra". Stofnunin leggur til að í stað orðanna "vistkerfa villtra ferskvatnsfiskstofna" (skelfilegt orð) komi "vistkerfi ferskvatns".

6. gr. *Samþykkt fiskræktaráætlunar*

Í ljósi þeirra umhverfisáhrifa sem fiskrækt getur haft í för með sér leggur Náttúrufræðistofnun til að Landbúnaðarstofnun þurfi ekki aðeins að leita umsagnar Veiðimálastofnunar áður en áætlun er samþykkt, heldur einnig Umhverfisstofnunar.

10. gr. *Undanþága*

Með vísun til 41. gr. laga um náttúruvernd telur Náttúrufræðistofnun mikilvægt að með umsókn um undanþágu sem rætt er um fylgi umsögn Umhverfisstofnunar eða ráðgjafarnefndar umhverfisráðherra (sjá 41. gr. náttúruverndarlaga).

Virðingarfyllt

Jón Gunnar Ottósson
forstjóri

NÁTTÚRUFRAEÐISTOFNUN ÍSLANDS